…merat sen 10 mynge.

Byxii oronuudai proletaarinar, negedegtii!

Buriaad-Mongoloi YNEN

№ 41 (2375)
1938 onoi
FEVRAALIIIN
18
PIAATNICA

14-xi ailee garna
ULAAN-YDE goorod,
BMASSR

BK(b) P-iin Buriaad-Mongoloi Mozkoom ba BMASSR-ei CGK-ai yderbyriiin gazeeta

Mynөөder, fevraaliiin 18-da, bolьşeviig paartiiin ba Soveed praviitelьstviin aldartai gegşiin xytelberilegşedei negen, aguu jixe Staalinai huragşa ba soraatnig, BK(b) P-iin CK-ai Politbiyroogoi geşyyn, SSSR-ei Xynde azyiledberiiin Aradai Komisaar Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidziin nahanhaa nygşehenhөө xoişo nege zil gyisebe.

AGUU JIXE PROLETAAR REVOLIYCIONEER

…ngeregşe 1937 onoi fevraa… 18-da, BK(b) Paartiiin ynen …yyn, aguu jixe proletaar …liycioneer byxii delxein …letariaadai voozdь nyxer …linai dytiin soraatnig Gri… …ri Konstantiinoviç Ordzo…iidze nahanhaa nygşөө hen. …oveed araduudai suuta xy…n nyxer Ordzonikiidze bol…өөriingөө byxii ami nahaa, …abadalaa proletaar revo…ciin xeregte, xydelmeri…angiin xeregte, xyn tyrel…ei sylөөlegdexiin xeregte, …uniizmiin xeregte sym yge… baina.

…yxer Sergoo xadaa zaluu… nahanhaa exileed, Leeni… aguu jixe tug doro orozo, …geheer, өөriingөө azajaba…al eses xyrter, tere tugii …ingөө gartaa barin jabaza, …tyryy poziicanuudta ynexөөr …n sexe ba bejee ygenxei…r temesehenь bygedede to…r hanagdana.

…yxer Ordzonikiidziin aza…adal xadaa, xaan zasagta …rgyysehen, byrzyaziinar-po…eşiguudai darlaltada eser…ysehen xydelmerişen ba ta…aşanai revoliycioono teme…lei taharşagyi xolbootoi, …u jixe proletaariiin revo…yciin ilaltiin tylөө temesel…, xariin interveentnyyd …sagaan gvaardiiin aarmiii …asoxilgiiji emxidxehentei ba …ialiizmiin ilaltata baiguulal…al nigta xolbootoi baigaa. …guu jixe proletaar revoliy…neer, dylete bolьşeviig, ma… paartiii baiguulagşadai ne…, tereenei zergiin ariuun …er baixiin tylөө, terenei ba…gedelei tylөө, temeselşe, …nin—Staalinai erxim soraat…, socialiis indyystriiin gai…mşag ilaltanuudai organi…tor nyxer Sergoo Ordzoni…dziin nahanhaa nygşehende, …nai paarti, xydelmerişen …, manai oronoi byxii azal…, byxii tyryy xyn tyrelten …ete şanalna.

…ygeer, nyxer Sergoo Ord…kiidziin nere xadaa, revo…cioono proletaarь zorim…n, azalşadta inaglalai, aradai …sadta zebyyselgiin siimno…ь bolzo, xetedee ylexe baina. …Nyxer Ordzonikiidziin aldar… azajabadaliinь—manai paar…in, socialiis revoliyyciin ge…is istooriiin xuudahanuud …n. Tere xadaa, ene istoorido …eninei erxim huragşa, Staa…ai huragşa ba xaninь bolzo …ohon baina.

Sergoo bolbol bolьşeviizmiin dylete riicarь ba ali byxii oportiizmiin ebseşegyi ba hyrtei daisaniiinь baihan jym. Leenin-Staalinai protiivniguud xadaa, Ordzonikiidziin protivniguud baidag hen.

Sergoo bolbol Xaanta zasagai baihan zilnyydte, proletariaadai temeselşiin, professionaal revoliycioneerai azajabadalai byxii xynde xyşerli yzehen baina. Olon zilei tyrme, siilkenyyd xadaa, xaan zasagta, byrzyazno-pomeeşiguudai baidalda, terenei zebyyselgii ulam ulam xursadxaa hen. Revoliyyciin legaalьno bişe xydelmeri deere, terenei olonoi organizaatorai oopediinь urgaa.

Aguu jixe proletaar revoliyyce, grazdaan dain xadaa, Sergooji aradai erxim udaridagşiin gaixamşag istoriiis deere yrgehen baigaa. Sergoo xadaa froontnuud deegyyr aarminuudii baiguulhan, Kavkaaz daxi araduudai xani xarilsaaji emxidxehen jym.

Grazdaan dain eseslebeş, teme sel yrgelzelheer baigaa. Paarti bolbol partiijna zergiin ariuun seber bailgaxiin tylөө, myn socialiizmiin baiguulalta deere kontroolь xexii Ordzonikiidzede naidaa hen. Nyxer Ordzonikiidze, Centraalьna Kontrooliiin Komiisiin tyryylegşiin ba RKI-iin Arkoomoi xariuusalgata poost deere bolьşeviizmiin aldarta tradiicada ynen ba şin sexii, gaixamşag erelxegii gargaa hen. Paartida şurgahan xojor niuurtan ba predaatelьnuudii eliryylze, paartiiin dai sadii buta zada soxidog baigaa.

Xynde azyiledberiiin udaridalga xadaa, nyxer Ordzonikiidziin tyriyynfenь baigaa. Tereniii socialiis indyystriiin komandaarm geze nereldegiinь demii bişe baigaa. Socialiis indyystriii ilaltahaa ilaltada xytelhen ba olon tooto gaixamşag talaantnuud - bolьşeviig kaadrnuudii xymyyzyylhen baina. Sergoo bolbol aguu jixe staxaanovtanai xydelөөnei iniciaatornuudai, organizaatornuudai, udaridagşadai negenь myn.

Nyxer Sergoo Ordzonikiidziin aldarta azajabadal, revoliycioono temeselşiin ba socialiizmii baiguulagşiin aldarta azajabadal xadaa, manai oronoi byxii azalşadta, komuniizmiin tylөө temesegşe byxii revoliycioono temeselşedte zişee bolno.

XILIIN SAANA

…yşniige bolbol Giitlertei uulzahan tuxaigaa informiirovalba

Veena, 14. (TASS). Ysegelder Aavstriiin kancler …yşniige bolbol Giitlertei …elsee xehen tuxaigaa zarim …iniistrnyydte informiirovalba. Tereenei informaaciin …dxa tuxai jynş eli bişe baina. Şyşniige ba Giitler xojoroi uulzalgan 10 çaas…aa ylyy yrgelzelhenş baigaa haa, „zarim asuudaluudai talaar“ xelsehen xelseeniinь bytөөgyi baina geze gazeeta zaana. Şyşniige ba Giitler xojoroi xөөrel…өөn deere, gol tyleb, Aavstriiin praviitelьstviin zyghөө Giitlerei pytçiistnyydte esergyy xegdedeg repreesinyydii zogsooxo tuxai, myn Aavstriiin giitleriinxidei terroriis azaljabuulgii boliuulxa tuxai xelsegdehen baigaa xa geze zarim kryygyyd toolono.

Veengriiin, Jygoslaaviiin gazeetanuud bolbol Şyşniige ba Giitler xojoroi uulzalga tuxai medeesexe zuuraa, Aavstriiin nacionaal-socialiis paartiii legalizaacalxa arga baidal zaisuulagdahan baina geze temdeglene.

…yşniige ba Giitlerei uulzalga tuxai Veensk korespondeentiin medeesel

Varşaava, 14. (TASS). „Kyrjer Varşaavski“ gazeetiin Veensk korespondeent bolbol Şyşniige ba Giitlerei uulzalga tuxai bişexe zuuraa Şyşniige bolbol „Riin—Beerlin oosido“ Aavstriii negedxexe tuxai, aavstriiin giitleriinxidte Şyşniigei praviitelьstvodo miniistrsk portfeelь olgoxo tuxai ba monaarxiii texeriyylen bodxooxo hedelgehee Aavstriiin arsaxa tuxai Giitler ba Rebentroopiin eriltii erid buruuşaaba geze medeesebe.

Byxerosiiin CGK-ai XVI zarlalgiin IV Seesi

Fevraaliiin 15-nai yglөөnei zasedaaniiin yderei temdeglel

Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai XVI zarlalgiin IV Seesiiin fevraaliiin 15-nai yglөөnei zasedaanii nyxer M.I. Kaliinin neebe. „RSFSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungalta tuxai Dyrimei projeekt“ tuxai RSFSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe nyxer N.A Bylgaaninai doklaadii daguulan yge xelelgen exilebe.

Yge xelegşed bolbol xelexe zuuraa, dyrimei projeektii halşaaza, komuniistnuud ba partiijna bişenyydei xysete bloogoi ilaltaar dyyrehen, SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin yjede suglarhan, ugaa jixe dyrşel tuxai, soveed aradai moraalьna poliitikon negedel tuxai, bolьşeviiguudai paartiii ba nyxer Staalinii toiron tereenei nigta zagsahan tuxai xelebe.

Yngerhen hunguuliiin kampaani soo yzegdehen zarim dutuu dundanuudii xelexe zuuraa nyxer M.K. Spiixina (Ivaanovsk mozo) ba nyxer N.M. Bogaatov (Stalingraadai mozo) gegşed RSFSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin yjede hungagşadai spiisegii zoxioolgii haizaruulxa şuxala baina geze temdeglebe.

Nyxer B.P. Pozeern (Leeningraad) bolbol, Leeningraadai—pograniiçno goorodoi azalşan bolbol, Ulaan Aarmiiin bojeecuud ba komandiirnuud xadaa, byxii graazdanuudtai adali hungaltada zabaadaxa erxetei baina geze xelehen, RSFSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungalta tuxai Dyrimei“ tabadaxi statьjaaji jixe xaluunaar amarşalana geze Seesiin nerjeme aplodismeent doro medyylbe. Manai Ulaan Aarmi—delxei deere ton xysete aarmi myn, dain seregii faşiis yysxegşedte eneeni hanaxanь xeregtei geze nyxer Pozeern hanuulna.

RSFSR-ei prokuroor nyxer I.T. Goliakoov bolbol өөriingөө hunguuliiin xuulita erxeer azalşanii ali bolxoor xahadag, kapitaliis gyrenyydei udaridaxii anginuudai niuur saxilgii xaruulhan xeden olon zişeenyydii өөriingөө yge dotor xelebe. Gansai manai orondo bygedeniitiin, sexe ba tegşe hunguuliiin erxii bejelyylxe jabadal Staalin Konstituucaar ba hunguuliiin zakoonoor byxii graazdanguudta xangagdaa.

Zabharlalgiin hyyleer Kaliininsk moziin gyisedkoomai tyryylegşe nyxer I.F. Gysiixin yge xelebe. Gysiixin bolbol Seesiiin yzemzede tabigdahan, hungalta tuxai dyrimei projeektiin ugaa jixe udxaşanarii temdeglebe. Eneenei tusagaar onsoilgaa zyilenь xadaa, yrgen socialiis demokratiii ba hungagşad tuxai Staalin oroldolgo bolno. Kaliininai moziin azalşan, hungalta tuxai dyrimei projeektii zybşen xelseze, eneeniii negen duugaar haişaaba. Moziin byxii xyn zontoi xamta, pograniiçno ookruguudai — Opoçessk ba Velikolyykskiin azalşan haişaana. Tedener bolbol yşөө byri heremzetei bolxobdi, dabagdaşagyi soveed xiiii bexizyylxe jabadalda eseltegyi xydelmerilxebdi geze medyylne.

Moskvaagai Moziin Gyised koomai tyryylegşe, SSSR-ei Verxoovno Soveedai preziidiymei tyryylegşiin orologşo nyxer I.S. Xoxloov yge abana. Nyxer Xoxloov bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltiin tuxai hunguuliiin kampaaniiin tusgaar dalaisa tuxai medeenyydii xaruulhan ba aktiivai urgahaniii xaruulhan toonuudii xelehen baina. Xeden olon aktiviistnuud xariuusalgata tuşaalnuud deere xydelmerilene. Moskvaagai mozo soo 6690 xyn, tedenei 2700 partiijna bişenyyd udaridaxii xydelmeride debzyylegdehen baina. Yngerhen hungaltiin dyrşelnyydeer bajazahan, Moskvaagai mozo bolbol RSFSR-ei Verxoovno Soveedta hungaxa hungaltii daişalxii johoor jabuulxa baina.

1937 onoi dekaabriiin 12-to manai oronoi yzehen, yzegdөөgyi yselte tuxai, Sojuuzai ton zaxiin rajoonuudta hungaltii temdeglehen, bygede aradai bodoto hain yder tuxai,—nyxer Vlaasov—Irkyygei moziin, Zalariinsk rajoonai, Vozneseensk selьsoveedai tyryylegşe Seesi deere xelebe.

Udaanь RSFSR-ei xyngen azyiledberiiin Aradai Komisaar nyxer S.G. Lyykin yge xelebe.

Tribyyne deere Dagestaanai ASSR-ei, Xynzaavsk rajoonai, Batlaiçi seleeniiin emegtei kolxooznig nyxer Xamie Kazanbiijeva garna.

Nyxer Kazanbiijevaagai yge xelehenei udaa, ydeşiin 6 çaas boltor zabharlalga sonosxogdobo.

Fevraaliiin 15-nai ydeşiin zasedaaniiin yderei temdeglel

Byxerosiiin CGK-ai Seesiiin fevraaliiin 15-nai ydeşiin zasedaanida, Byxerosiiin CGK-ai geşyyn, Çeliaabinsk staanciin depoogoi naçaalьnigii orologşo nyx. P.A. Agafoonov yge abza xelee.

Tereenei udaa, Tataarai ASSR-ei CGK-ai tyryylegşiin ujalga dyyrgegşe nyx. Galei Dinmyxameentov tribyyne deere garhan baina.

Edeenei udaa: RSFSR-ei sovxoozuudai Arkoom nyx. I.A. Benediiktov, Orenbyyrgiin moziin, Toockiin rajoonoi „Ilьiiçiin-Majaak“ kolxoozoi tyryylegşe Byxerosiiin CGK-ai geşyyn nyx. V.K. Volobyyjev; Povoolziin neemcyydei ASSR-ei CGK-ai tyryylegşe nyx. Rozenbeerge; Goorьkiin moziin, Semioonovsk rajoonoi gyisedxexe komiteedai tyryylegşe nyx. F.I. Varzegoova; RSFSR-ei elyyrii xamagaalaxa Aradai Komisaar nyx. S.A. Çesnokoov; tymer zamai traansportiin nauuçna şinzelelgiin instityydei naçaalьnig, profeesor nyx. V.N. Obrazcoov gegşed yge xelebe.

Nyx. Obrazcoov gegşiin yge xelehenei hyyleer, Seesiin fevraaliiin 15-nai ydeşiin zasedaani xaagdahan baina.

XROONIKA

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveed bolbol SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai dergedexi agaarai grazdaan floodai glaavno ypravleeniiin naçaalьnigai orologşo bolgon nyxer N.I. Looginov gegşii batalba.

ZURAG DEERE: Nyxer G. I. Ordzonikiidze Praazska konfereenciin yjede buulguulhan foto. (1912 on) (Sojuuz fotiin repordyykce).

Papaaninai laagerta

„TAIMIIRAI“ LIOODÇIGUUD PAPAANINAI MYLIHEN TEEŞE NIIDEXEE BELEDXEZE BAINA

Nyxer Ostaalьcevtai nyxer Yşakoovai xөөreldehen radioograafna xөөrledөөn

Fevraaliiin 15-da Moskvaagai sagaar 5 çaas 46 minuutada Glavsevmorpytiiin naçaalьnigai yyrgii tyr dyyrgegşe nyxer Yşakoov bolbol „Taimiir“ deerexi ekspediiciin xytelberilegşe nyxer Ostaalьcevtai radiootelegraafaar uulzaba. Nyxer Yşakoov bolbol Glavsevmorpytiiin Moskvaagai raadioo ceentrhee xөөreldөө.

Nyxer Ostaalьcev iigeze medeesebe:

—Papaanintai xolboomnai hain. Ydertөө xojor daxin mikrofoonoor xөөreldeneb. Tereenhee gadana, tedentei utaanai ba gerelei signaalnuudaar andaldanabdi. Papaanintanai tyydebşiin galii hainaar xaranabdi. Zyyn xoito zygte „Myyrmanai“ maarsov prozeektor xaragdana.

Mynөө sagai ularil hain, hara xaragdana, jyhen graadus xyiten baina. Grenlaandi xaragdana. „Taimiirai“ baidal erxim hain. Dyrben jixe ştoormiin hyyleer jixe esehenş haa, komaanda hainaar xydelmerileze jabana.

Mylihen 3-4 meetr zuzaan.

Fevraaliiin 15-da 6 çaasta manai kordinaad xoito şirotaagai 71 graadus 01 minuuta ba baruun dolgotaagai 15 graadus 50 minuuta. Fevraaliiin 14-nei 20 çaas haa exileed arban çaas soo baruun xoişoo 6 miilь jabaabdi. Baruun urdahaa hulaxan halxin ylieene.

Nege jixe mylihende xyrөөbdi. Liodçig Vlaasov bolbol eneeni aerodroomdo zoxixo gene. Samoliooduudaa buulgaza exileebdi. Eneentei xamta aerodroomoo arilgaza bainabdi. Jyymenei hain xaragdaxaar bolxodo niidexebdi.

„Xoito poolius“ staanca deere

Fevraaliiin 15-da „xoito poolius“ staancahaa iime telograamanuud Moskvaada abtaa:

Staanca „xoito poolius“. Fevraaliiin 15. Moskvaagai sagaar noolь, noolь çaas. Kordinaaduud— xoito şirootaagai 71 graadus 22 minuuta, baruun dolgotaagai 20 graadus Todo, ştiilь. Temparaatuura—miinys 20 graadus.

Staanca „Xoito poolius“. Fevraaliiin 15. 6 çaas. Kordinaad urdanaixidaal adali. Baaxan yyletei. Urda zyghөө nege baal xysetei halxin bolno. Temperatuura—miinus 14 graadus.

Staanca „Xoito poolius“. Fevraaliiin 15. 12 çaas. Kordinaad— xoito şirotaagai 71 graadus 30 minuuta ba baruun dolgotaagai 20 graadus 05 minuuta. Jixe yyletei. Urda zyghөө nege baal xysetei halxitai. Temperatuura—miinys 10 graadus. 50 kilomeetr xyrter xaragdasatai.

„Jermaagai“ baihan gazar

„Jermaagai“ boort. Fevraaliiin 15. 12 çaas. Kordinaad— xoito şirotaagai 54 graadus 30 minuuta, zyyn dolgotaagai 12 graadus 24 minuuta. Zyyn xoinohoo ba zyyn teehee 6 baal xysetei halxitai. Baaxan yyletei. Temperatuura— pliyys 1 graadus.

KOLXOOZDO POLIITINFORMAACA JABUULAGDANA

Leeninbaadsk rajoonoi „Kominteern“ kolxoozdo (Tadzikstaan) komsomooloi komiteedai iniciatiivaar yder byxende poliitinformaaca yngergegdene. Komsomooloi komiteedai sekretaarь Sadiikov gegşe klyybtee komsmoolnuudaa sugluulaad, yder byxende ulasxoorondiin ba oron dotoroigoo baidalai tuxai hyylei sobiitinuudii informaacaldag baina.

Poliitinformaacadanь komsomooldo oroogyi kolxooznig zaluuşuud xodo jiredeg baina.

(„Komsomooloi Praavdahaa“).

GRIGOORI KONSTANTIINOVIÇ ORDŻONIKIIDZE

(BIOGRAAFIHAANЬ)

Grigoori Konstantiinoviç Ordzonikiidze (partiijna kiliçkenь—Sergoo) 1886 onoi oktiaabriiin 28-da baruun Gryyzide, Gooreşa, geze dereevende tyrөө hen.

Sergoogoi esege ygeitei jaduu baidaltai baihan deerehee, өөriingөө pooli deerexi xydelmeri xexiingee zabharta olzo bidereze ondoo azalda gardag baigaa hen.

1898 ondo nyxer Ordzonikiidze Xorogayylьske xojor klaasna yçiilişii dyyrgehen ba 1900-1905 onuudta Tbiliisi goorodto, goorodoi bolьniiciin dergedexi feelьşerei yçiilişede huraa hen. Tiixede tus yçiilişiin huragşadai dunda revoliycioonno hanal xysel yrgenөөr delgerhen baigaa.

Sergoo Ordzonikiidze tere dariidaa hurguuliiingaa sociaal-demokraad kryzoogto aktiivna xabaadalsaza oroo hen, Sergoo 1903 ondo paartida orohon baina. Ene saghaa xeişo Ordzonikiidze bolbol өөriingөө byxii ami bejii Leenin—Staalinai aguu jixe xeregte, azalşaniii sylөөlelgiin xeregte sym zoriuulza ygehen jym.

19 nahatai edir zaluu xybyyn—Sergoo xadaa Gydayytidexi partiijna organizaaciin johotoi xytelberilegşe bolood jabaa hen. 1906 onoi janvaarьda nyxer Ordzonikiidze arestovaalagdaad, myn onoigoo ijyynь xyrter Syxyymidexi tyrmede huuhan baigaa.

1907 ondo nyxer Ordzonikiidze bolbol Bakuu goorodto nyxer Staalinai tolgoilzo baihan, bolьşeviig komiteedta orohon baina.

1907 ondo nyxer Ordzonikiidze daxin arestovaalagdahan ba 1908 ondo xaanta syyd bolbol Sergooji byxii erxiinь xahaxaar ba Sibiirte xetedenь sylexөөr şiidxehen baigaa. 1909 ondo Sergoo sylelgehөө terjeleze Bakuu goorod jireed, endee partiijna xydelmeriee yrgelzelyylhen baina.

1910 ondo Sergoo bolbol Pariiz goorod, nyxer Leeninde oşoo hen. Tendee Sergoo Lonziyymo geze gazarta (Pariizda dytexen), Leeninei xytelberilze baihan partiijna hurguulida nege xeden sag soo hurahan baigaa. Udaanь, niiterosiiin partiijna konfereencada beledxelei xydelmeri jabuulxiin tula Leeninei daalgabariaar Rosiido jirehen baina.

1912 onoi janvaarьda Praaga goorodto partiijna konfereenca bolhon ba tereen deere nyxer Ordzonikiidze paartiiin Centraalьna Komiteedai geşyynde hungagdahan baina.

1912 ondo nyxer Ordzonikiidze daxin arestovaalagdaza, gurban zileer kaatargada elьgeegdexe ba udaanь xetedee sylegdexөөr şiidxegdehen baigaa. Tiin gurban zil kaatargada baihanaigaa hyyleer, 1916 ondo Sergoo bolbol Zyyn Sibiirь, Pokroovsko tosxondo sylegdehen jym. Ende sylelgede baixadaaş Sergoo bolbol menьşeviigyyd, eseeryyd ba anarxiistnuudtai şanga temesel xeze baigaa hen.

1917 onoi fevraaliiin byrzyaazno-demokratiiis revoliyyciin tyryyşiin ydernyydhee exileed nyxer Ordzonikiidze Jakuudta oloniitii revoliycioono temeselde xanduulxiin talaar aixabtar jixe xydelmeri jabuulhan baigaa.

1917 onoi mai harada nyxer Ordzonikiidze Petrograad oşozo, tendee Petrograadai xydelmerişedei dunda ton jixe partiijna xydelmeri jabuulza orohon ba 6-dugaar partiijna sjeezdiin beledxelde, tereeniii yngergelgede aixabtar aktiivnaar xabaadalsahan baina. Myn baha, kontrrevoliycioono menьşeviizmtei temesel jabuulxiin tula Zakavkaazi oşodog baigaa.

1918 ondo nyxer Ordzonikiidze Ukraiinadaxi sag zuuriin onso komisaar baixadaa, germaaniin imperialiis interveentnertei ba gaidamaaguudtai temesexe temeselde Ukraiiniin ba Doonoi azalşadii emxidxehen baina.

Ene yjede nyxer Ordzonikiidze bolbol nyxer Staalinai sexe xytelberi doro jabaza, Cariicinai oboroonoiin tylөө, Kybaano-Çernomooriiin respyyblikii emxidxexiin tylөө eris şanga temesel jabuulhan ba myn Bakuuda menьşeviigyydei kontrrevoliycioono praviitelьstvotoi temesehen baina.

ZURAG DEERE: Nyxed I. V. Staalin ba G. K. Ordzonikiidze xojor. (1936 ondo abtahan zurag). M. Aalьpertiin foto. (Fotoiskyystviin Byxesojuuzna negedegeer viistavkahaa).

1919 ondo nyxer Ordzonikiidze Baruun froontiin 16-daxi aarmiiin Revvojensoveedai geşyynde ba Udaanь Urda froont deere 14-dexi aarmiiin Revvojensoveedai geşyynde tomilogdohon baigaa.

Nyxer Ordzonikiidzede xytelyylen jabahan, 14-dexi aarmi bolbol nyxer Staalinai geniaalьna strategiis plaaniii gyisedxeze, deniikintende gamgyi şanga soxilto ygehen baixa jym.

1920 ondo Xoito Kavkaazda Soveed zasagii bodxooxiin tulada partiijna biyroo baiguulagdaza, tereenei tyryylegşede nyxer Ordzonikiidze tomilogdohon baigaa. Myn onoi apreelь harada Azerbaidzaanda mysavatiistnarai praviitelьstvo xobxo soxiuulan unagaagdahan baina.

Soveed Azerbaidzaanai tylөө temeselde nyxer Ordzonikiidziin ali tuxai jixe yyrge gyisedxehenii, 1936 onoi janvaariiin 21-nei yder Kreemlь soo Azerbaidzaanai delegaacatai uulzalga deere nyxer Staalin byrin todorxoilzo xelehen baina. Tribyyne deere nyxer Ordzonikiidziin yzegdexede: „Azerbaidzaaniii sylөөlegşede amarii xyrgeje! Azerbaidzaanda exin tyryyn orohon xyn ene baina!“—geze nyxer Staalin Ordzonikiidzii amarşalhan baina.

1921 ondo Byxerosiiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai Preziidiymei togtooloor nyxer Ordzonikiidzede daişalxii Ulaan Tugai oorden nagraad olgogdohon baina.

Nyxer Ordzonikiidze bolbol X, XI, XII, XIII ba XIV part sjeezdnyyd deere manai paartiiin CK-ai geşyynde hungagdahan baigaa. XIV-dexi partiijna sjeezd deere Sergoo Ordzonikiidze bolbol socialiizmai predaa-
telьnuud ba buzar bulai izmeenigyyd—Zinoovьjev ba Ka
menevai urdahaa gamgyi soxilto ygeze orohon baig
Udaanь Sergoo bolbol Exe orondo izmeene xegşed ba pred
telьnuud bolhon baruunai noxosuudtai myn susaraşag
xysetelgeer temesel jabuulhan baixa jym.

1926 onoi nojaabrьda CK-ai ba CKK-ai xamtarh
pleenym bolbol nyxer Ordzonikiidzii BK (b) P-iin CK
ai tyryylegşede batalhan ba eneentei xamt
SSSR-ei CGK bolbol Sergooji RKI-iin Arkoom b
SSSR-ei Arkomsoveedai tyryylegşii orologşo bolg
tomiloo hen.

Nyxer Ordzonikiidze bolbol revoliyyciin xygzeltii
negen jaaşagyi berxeşeeltei yjede CKK ba RKI-iiji to
goilozo baigaa hen gebel, ene xadaa, aradai azaxui
hergeen bodxolgohoo, şine texniis baaza deere rekons
ryykcada damzan oroxo yje ba bii bolhon trockiis-z
noovьjevtanai bloog bolbol Soveed zasag ba paartiii z
rişen elite kontrrevoliycioono meetodeer temeseze or
hon yje baigaa hen.

1930 onoi nojaabrьda nyxer Ordzonikiidze SSSR-e
Aradai Azaxuin Deede Soveedai tyryylegşede tomilog
doo hen. Myn onoi dekaabrьda BK(b) P-iin CK b
CKK-ai negedxemel pleenym bolbol Sergooji BK(b) P-ii
CK-ai Politbiyroogoi geşyynde hungahan baigaa.

1929-30-31 onuud xadaa socialiis ekonoomikiin fun
daamentii tabihan zilnyyd baihan geeşe. Ene zilnyydt
ba ene zilnyydhee exileed Magnitogoorsk, Kyzneeck
Moskvaadaxi ba Goorьkidoxi avtozavooduud, Uraalmaaş
Kramatoorksiin zavood, Staalingraadta, Xaarьkovto, Çe
liaabinskda traaktorno zavooduud ba socialiizmai xe
den zuugaad indystriaalьna kreepostьnyyd barigdaa
baiguulagdaza baigaa.

Xynde azyiledberiiin baiguulaltiin ene aguu jix
temeselei xeregei tylөө nyxer Ordzonikiidze gaixamşag
ta xatuu zorig, bolьşeviig eneergieer xam orohon bain
Sergoogoi aldarta xytelberi doro SSSR-ei xynde azyi
ledberi bolbol nege ilaltahaa nygөө ilalta teeşe alxa
jabahan baigaa.

1935 ondo nyxer Ordzonikiidzede, xynde azviled-
beriiin Arkomaadai talaar yiledberiiin programmii yly
gartar dyyrgeheneinь tylөө SSSR-ei CGK-ai togtooloo
Leeninei oorden nagraad olgogdohon baigaa.

1936 ondo xynde aziledberiiin talaar yiledberii
1935 onoi programmii ylyy gartar dyyrgehen ba şin
teexnikii şudalxa jabadalda amzalta tuilahanaina
staxaanov xydeleөji onso hainaar xytelberilheneinь ty
lөө SSSR-ei CGK-ai togtooloor nyxer Ordzonikiidze
Azalai Ulaan Tugai oorden nagraad olgogdohon bai
jym.

Staxaanov xydeleөnei bii bolhon ba tereenei sa
şadaa yrgenөөr delgerexe jabadalda nyxer Ordzoni-
kiidziin roolь aixabtar jixe baihan geeşe.

1936 onoi Oktiaabriiin 28-da Sergoo Ordzonikiid
ziin 50 naha xysehenei oiji byxii soveed oromnai arad
bygediin bajarai yder bolgon temdeglehen baigaa. En
yder nyxer Ordzonikiidze xadaa, Soveed Sojuuzai zy
byxenhөө—xydelmerişed, albaxaagşad, kolxoozniguud
nauuka ba teexnikiin xynyyd, huragşad, ulaanarmeeje
cuud, partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudhaa xed
mingaadaar amarşalgiin telegraama, bişegyydii abha
baigaa.

Teed, ene susarşagyi revoliycioneer, manai paart
ba Soveed zasagai erxim voizdьnarai negen, byxii am
bejee revoliyyciin xeregte, azalşaniii sylөөlelgiin xereg
te, komuniizmai xeregte sym ygehen, manai paartiii
ba soveed aradai inag hanaxa xybyyn, aguu jixe Staa
linai ton dytiin soraatnig, xyndete nyxer Sergoo Kons
tantiinoviç Ordzonikiidziin xaluun zyrxenei soxildol 193
onoi fevraaliin 18-ai yder zogsohon baina. Ene agu
jixe temeselşiin haruul haixan oobraz zişeenь mana
oronoi byxii azalşadai paamitta mynxe ylexe daa.

YNDER HAIN URGASIIN TYLӨӨ MYRIISӨӨDE OROLSOGTII

Byxii eregtei ba emegtei kolxoozniguudta, sovxoozuudai xydelmerişedte, traktoriistnuudta, kombajnioornuudta, agronoomuudta, MTS-ei ba gazartariaalangai oorganuudai xydelmerilegşedte, 7-8 miliaard pyyd oroohoto urgasiin tylөө, byxii kylьtyyrei ynder hain urgasiin tylөө, socialiis gazartariaalangai şine ilaltanuudai tylөө myriisөө exilxii uriaalan xandahan, Krasnojaarsk xizaarai, Şerbinoovsk rajoonoi kolxoozniguudai xandalga hajaxan „Praavdada“ tolilogdohon baina.

Şerbinoovşk rajoonoi kolxoozniguudai xandalga bolbol byxii kolxoozno tariaaşanai hanal bodolii ba mederelii xaruulna, byxii kolxoozno dereevniiin poliitikon ba yiledberiiin gigaant debzeltii xaruulna. Manai tariaaşan bolbol kolxoozuudai udxaşanarii, kolektivizaaciin yjede xydөө azaxuin yiledberide bolhon gynzegii xubilaltanuudai udxaşanarii 1937 ondo onso xysөөr mederhen baina.

Ygeirelge, guiranşalga bolbol busaltagyigөөr usadxagdaa. Tariaaşan bolbol өөriingөө yglөөderhөө aixaa bolihon ba xangagdamal azabaidal bolbol kolxoozno zamai ynen zyb baihanai gerşenь boloo. Iimehee, mynөө manai dereevninyydeer ba tosxonuudaar bajar—syleete ba bodolgoto socialiis azalai jixe bajar yzegdene.

Kolxoozuudai tyryy xynyydei hanal bodol bolbol uragşaa xandanxai. Edener bolbol gansaxan өөhediingөө xydelmeriiin otliiçno rezylьtaaduudaar sedxilөө xananagyi. Kolxoozno dereevniiin tyryy xynyyd bolbol өөriingөө xazuudxi nyxerei tylөө hanaagaa zobodog, amzaltii bygedөөrөө tuilaxiin tula, bişe nyxedөө daxuulan jabaza, tedenerte tuhalxiin oroldolgo gargadag baina. Socialiizmai gaixamşag haixan zyilenь eneendei baina, eneenei manai dereevende xabaa daxa baihanь eli baina. „Nyxedyyd,—geze şerbinoovtanai xandalga soo xelegdene,—jirehen zil soo manai amzaltii arbidxaxiin tula yşөө hainaar emxitejgeer xydelmerilje. 1938 oniii socialiis xydөө azaxuin saaşadaa seseglen halbarxa on bolgoxiin tula myriisөөde orolsoxii taanarii uriaalnabdi“.

Kolxoozuudai tyryy xynyydei өөhediingөө urda iimenyyd sloozno zorilgo tabiaad, şalgagdamal meetodto-socialiis myriisөөde xandaxanь egeel demii bişe baina.

Doloon zil xaxadai saana, paartiiin arban zurgaa dugaar sjeezd deere nyxer Staalin ygexelexe zuuraa iigeze xelee hen: „Myriisөөgei ton gaixamşagta haixan zyiliinь jyyb gexede, myriisөө bolbol xynyydei azalda xandaxa jabadaliinь yndeheөrenь xubilgadag baina gebel, myriisөө bolbol urda sagta eşeberitei ba xynde xyşer geze toologdodog baihan azalii, mynөө xyndete xereg, aldarta xereg, şin zorigoi ba geroiligoi xereg bolgohon baina“.

Saaşaa nyxer Staalin iigeze xelee: „Myriisөө bolbol manai kolxoozuudii ba sovxoozuudii bejedee tatan abza, dereevende delgerze exilee, ene bolbol myriisөөnei gaixamşag haixan zyileinь nege faaktanь geeşe“.

Tiixede, doloon zil xaxadai saana, socialiis myriisөө bolbol kolxoozuudaar ba sovxoozuudaar hajaxan delgerze baigaa. Mynөө manai yrgen uuzam oron soo өөhediingөө udaarniguud ba staxaanovşad ygei kolxoozuud ba sovxoozuud oroidoo baixagyi baina.

Socialiis myriisөө bolbol gaixamşag haixan xydeleөnyydii urguulaa, svekloviino rajoonuudaar tabanzuutanai xydeleөn, xlopoogoi yiledberide arbangurbatanai xydeleөn, Lьnoodno rajoonuudaar toonnkovtanai xydeleөn g. m. Xydөө azaxuin nauukiin xuuşan johii xymeriyylhen rekoordnuud bolbol myriisөөnei gal soo urgahan baina. Araduudta baihan talaanuudii oloxiin xeregte socialiis myriisөө tuhalhanş ba tuhalzaş baina, teexnikiin ba gazarai jyy ygeze şadaxa baihiinь ezemden abxiin arga socialiis myriisөө olguulna. Socialiis myriisөө—baiguulaltiin komuniis meetod ene bolbol—kolxoozno dereevniiin baidalda byxөөr oroo.

Yngeregşe zilde tuilagdahan, socialiis xydөө azaxuin amzaltanuud bolbol saaşadaa uragşaa debzexe jabadalda, yşөө ynder hain urgasii ezemden abxa jabadalda, zil byri 7-8 miliaard pyyd oroohii abxa geze —nyxer Staalinai tabihan loozongii esesien şiidxexe jabadalda kolxooxuudii zorigluulan xyse oruulna. Iigeed baixada, kolxoozuudai ba sovxoozuudai jyyş tuilaza şadaxa şadabarinь mederegdeze baina „Mynөө,—nyxer Moolotov SSSR-ei Verxoovno Soveedai negedegeer Seesi deere xelehen baina,—manai tariaanai urgasiin deeşee bolzo exileed baixada, kolxoozno baiguulaltiin өөriingөө şine ediee asarza baixada, kolxoozuud ba sovxoozuudai xyl deeree garaad baixada xadaa xydөө azaxuin ba tereenei toodo malazalai produukciin urgalta soo edener өөreigөө johotooronь xaruulxa baina.“ Paarti ba praviitelьstvo bolbol kolxoozniguudai azalii xyngedxexe ba azalşan aradai intereeste baigaaliin xysii ezemden edlexe arga olguulhan, pervokalaasno maşiinanuudaar kolxoozuudii xangaa. Paarti ba praviitelьstvo bolbol kolxoozuudai baidalda nauukiin ba teexnikiin yndehezen nebterxiin xeregte sag yrgelze, tuha xyrgeze, yiledberiiin ba finaansiin xyse şadalai talaar kolxoozuudta tuhalna. Paarti ba praviitelьstviin ene anxaraldanь kolxoozno dereevni bolbol ynder hain urgasada daişalan ermelzexe jabadalaar xariuusana.

1938 onoi xabar bolbol kolxoozno baiguulaltiin geroilig tyyxiin şine xuudaha neexe baina. Nelieed jixe ba xariuusalgatai zorilgonuud urdamnai baina. 90 milioonhoo ylyy gektaar tarilga tarixa, yngeregşe zilei urgasahaa yşөө jixe urgasa xuriaaza abxaar, tarilgaa otliiçno tarixa zorilgo manai urda baina. Eregtei ba emegtei kolxoozniguudai olo milioon maasii urgasiin tylөө temeselde zagsaaza, socialiis myriisөөji yrgenөөr delgeryylzel ene dobtolgodo orozo bolxo baina. Azalai geroinuudai zergii sag yrgelze oloşoruulzal ene zorilgii şiidxeze bolxo baina Mynөө byxii xysөө xabarai tarilgiin beledxelde zoriuulxa xeregtei.

Partiijna organizaacanuud bolbol eregtei ba emegtei kolxoozniguudai xydeleөji tolgoilon jabuulxa ujalgatai. Kolxoozuudai gegaant şadabariaa byxiidenь gargaxa jabadalda mynөө jyynş haad xeze şadaxagyi baina. Socialiis gazartariaalangai xyse şadalii hu laduulxii xysehen ba kulaguudai ba pomeeşiguudai habar doro manai tariaaşanii bazuulgan oruulxii xysehen troocko-buxaarintanai şpioonuudta ba xorologşodto xatuu şanga soxilto ygtөө. Troocko-
buxaarintanai şpioonuudai go
uurxainь butasoxigdohon ba
usadxagdahan bolboş, seber
elgiin xydelmeri saaşadaa yr
gelzelyylegdexe baina. Sovee
razveedka bolbol byxii arada
tuhalamza doro byxii daisanu
dii boltiinь ondirgozo bain

Leenin—Staalinai paartiaa
xymyyzyylegdehen, komuniiz
mai aguu jixe xereg
ynen bejee ygenxei ş
ne talaanta xydelmer
legşed rajoonuudaar, mos
nuudaar, xizaarnuudaar ba re
oyyblikenyydeer mynөө xyd
azaxuin xytelberide orozo ba
nad. Ene xynyyd bolbol y
ier hain urgasiin tylөө tem
selde kolxoozniguudii tolgoil
jabaxa ba daxuulan jabaxa şad
baritainuud baina. SSSR-ei Ve
xoovno Soveedta hungaxa bu
galtiin yjede bejee otliiçn
xaruulhan, partiijna bişe kol
xoozno aktiivai kaadrnuu
dereevende urgahan baina En
aktiivuud bolbol SSSR-ei Ar
komsoveedai ba BK(b) P-iin CK
ai gargahan „Xabarai tarilgii
beledxelei jabasa tuxai“ gehe
togtoomzii, paartiiin ba pravii
telьstviin xariuusalgatai şin
daabari geze negen hanalaar
ugtaza abhan baina. Esestee
xyndelelgөөr xyrieelyylhe
xyn, azalai geroi staxaanovş
oolxiin jabadalhaa ondoo jyy
byxii eregtei emegtei ba kol
xoozniguudii mynөө honirxuul
nagyi.

(Yrgelzeleinь 3-daxi niuurt

SELЬKOORNUUD XABARAI TARILGADA BELEDXEGTII

Kolxoozuud xabaraigaa tarilgada oroxo sagiinь oiro bolbo. Tedener xabaraigaa tarilgada bygede belen geeşe gy? Ali „sagainь jirexede tariilgaa xexebdi“ geze hanaa amar huuxa jabadal bii gy? Iime sama tioog jabadalda exilxeheenь xoişo erid temesel sonosxoxo xeregtei. Iime hanalnuudai garaahaanь, tereen tuxai selьkoornuud bolbol sag soonь segnaal ygexe ariuun ujalgatai.

Kolxoozuudta negen ton şuxala zorilgonь jyyb gexede, yreheneinь garasiinь şalgaxa, xer hainaar seberlegdeeb. Udaanь yreheniinь xer seber soortoor xaagdaab, tereeniii kleeş xorxoihoo zaisuulxa. Xydee azalai zebsegyyd, tarilgadaa jabaxa kolxoozuudai morid ba tarilgada jabaxa unaagai fyraazna foond xaagdaa gy g.m. xaanaş xadanь selьkoorol xursa heremze xeregtei.

Ynder hain urgasa abxiin tylee temesexe temeselde kolxoozniguudii gansaxan le uriaalxa jabadal bolbol dutamag geeşe. Selьkoornuud bolbol gansaxan le guurhaaraa tuhalxaar xeregee xizaarlaxa bişe, pooli deeree kolxoozuudai xezeeş belen boltor eerlingee bejeer zişee xaruulan, xeregiinь tabiza şadaxa xeregtei.

Eneenei tula jyyn xeregteib? Xynyydtei todorxoi faaktnuudaar xeereldeze şadaxa, dutuu dundanuud ba zemeteriinь eliryylxe bolon erxim tyryy xynyydei amzaltanuudii todorxoigoor xaruulza şadaxa. Yligerlexede, xenei brigaada tarilgada hain beledxelteib, xaişan geze xydelmerilexedee tiime amzalta xeeb. Xenei brigaada tarilgada muusa beledxeeb, jyyn haad xeneb, jamar şaltagaantaib geze tereende zybeer viivod gargan onso xursaar xaruulxa xeregtei.

Tarilgada kylьtyyrne xydelmerieer xangaxa tuxaida kolxoozuudai xytelberilegşed jamar beledxeltei bainab, pooli deegyyrenь staanguud bii gy, ygei haanь bii bolgoxo tuxai gy xegdeneb. Tendenь ulaan bulan baiguulxa, tereen soogoo raadioo togtooxo, gazeeta zurnaalnuudii ertenhee oloor zaxixa, şatar doibod, biliaarda gexe zergiin jyymeer xangaxa bolon pooli deerenь baani bii gy, g.m. ene şuxaliin şuxala xydelmeriii selьkoornuud bolbol emxidxelsexe, hain beledxeltei kolxoozuudii xaruulxiin xazuugaar dutuu dundanuudiinь zahaxiin tula oloniitiin xydelmeride tuha bolxoor zoriuulza xursaar bişexe xeregtei.

Myn pooliiin staanuud dotoronь, oron, mataraas, naavlaşka, politeensa, adijaal gexe metiin zyilnyydii beledxenxei gy, stoloovo bii gy, ede bygede zyilnyydii beledxexe jabadalda selьkoornuud bolbol eehediingee inisiatiivii gargaza, tereeniii dyyrgyylze şadaxa ujalgatai.

Socialiis myriiseejii yrgeneer delgeryylxe xeregte selьkoornuud bolbol ton jixe yyrge ezelne. Jyyb gexede, selьkoornuud xadaa, socialiis myriiseeji yrgeneer delgeryylxe xeregte eehediingee inisiatiiv gargazı, tereeniii tolgoilxo johotoi. Tereenhee gadana, erxim staxaanovtanai xydelmeriiin meetodii xaruulan yrgedxexe ene bolbol selьkoornuudai egeel tyryyşiin zorilgo bolno.

Esestee, xaniin gazeetii şanar haintaigaar emxidxen gargaxa xeregte selьkoornuud bolbol gol inisaatoriinь baixa johotoi. Kolxooz ba brigaada byride xaniin gazeetanuudii gargaxa ba terenei xydelmeride todorxoi tuhalamza ygeze, xabarai tarilgiin beledxelei poliitikon zorilgii toiruulan oloniite kolxoozuudii emxidxexe tuxai SSSR ei Arkomsoveed ba BK(b) P-iin CK bolbol xabarai tarilgada beledxexe beledxelei jabasa tuxai togtool dotoroo, „xabarai tarilgada beledxexe jabasa ba myriiseenei jabasii yder byri todorxoigoor xaruulxa, geze bolьşeviigai xeblel gazeetanuudta daalgahan baina. Eneegeeree gazeetiin xydelmerişed ba terenei xeden olon selьkoornuudai bolьşeviig şadabariii ba bodoto xydelmeride tuhalxa şadabariiinь şalgaxa bolno.

Selьkoornuudai urda baga bişe xereg baina. Ynder hain urgasa abxiin tylee temesexe temeselde kolxozniguudii elsyylen, xabarai tarilgada amzaltiin tylee temesexe xeregtei.

Jym. Cerenei

Likveezei xydelmeriii haizaruulxa

Zede. Borgoin somon dotor yngeregşe zilhee exileed likveezei xydelmeriiin ton muugaar tabigdahan uşarhaa, mynee ene somonoi byxii kolxozniguudai olonxinь yseg bişeg medexegyi baina. Ene alduuhaa hurgaal bolgozo, likveezei xydelmeriii ene zilei exinhee xoişo xergerge hainaar jabuulnab gexede, mynee kolxoozuudaaranь negeş jixe nahatanai hurguuli emxidxegdeegyi.

Somsoveedai (tyryylegşe R Dabaagai) zyghee likveezei xydelmeriii odoo xyrter emxidxedeggyi baixanь gaixaltai. Tiimehee, somonoi aktiivuud bolbol jixe nahatanai hurguuliii daril emxidxeze, yseg bişeg medexegyi jabadaliii enegeheer usadxaxa xemzee abxa johotoi.

P. Sandagai.

YNDER HAIN URGACIIN TYLEE MYRIISEEDE OROLSOGTII

(TYGESXEL)

Ene byxiiji oilgoogyi, eregtei ba emegtei kolxoozniguudai debzeltii xeregleze şadaagyi partiijna ba komsomooloi organizaaca, gazartariaalangai oorgan bolbol muu bolno. Gansaxan eeree zişee xaruulxaar, staxaanov johoor xydelmerilxehee gadana, 1938 ondo ynder hain, staalin urgasiin tylee socialiis myriiseegei emxidxegşe baixiinь xydeegei komuniist, komsomoolec, partiijna bişe aktiviistnar byrihee erigdene.

Şirbinoovsk kolxozniguud eehediingee xandalga soo iigeze bişene:

„1938 on bolbol socialiis gazartariaalangai şine gaixamşag haixan ilaltanuudai on bolog le. Ynder hain urgasa abxa byril, kolxoozno dereevne ulam hain bolxo, tiixe byril manai aguu jixe Exe oronoi xyse şadal byri jixeer urgaxa“.

Şerbinoovsk kolxozniguudai xandalga bolbol kolxoozno niitede yrgeneer medegdexe johotoi. Eneen tuxai partiijna ba komsomooloi organizaacanuud, manai xeblel anxaralaa tabixa johotoi. Dereevnide socialiis myriiseegei byxii xysii, xabarai tarilgiin beledxelde, traaktoroi remoontdo, yrehe seberlelgede g. m. mynee şiglyylxe johotoi.

Nyxed, eregtei ba emegtei kolxozniguud, sovxoozuudai eregtei ba emegtei xydelmerilegşed, traktoriistnuud ba kombainioornuud, agronoomuud, zooteexnigyyd, gazartariaalangai oorganuudai ba MTS ei xydelmerilegşed. Xabarii byxii xyse zebsegeeree ugtaja. Socialiis myriiseede urihan uriaanuudii abagtii, eehediingee ujalganuud tuxai medyylegtii, xelehen ygejee xeregeer byxezyylegtii, şine amzaltanuud ba ilaltanuudai tylee temesegtii.

Kolxoozuudai ba sovxoozuudai poolinuud deere socialiis myriiseegei tugii deere yrgeje!

(„Praavdiin“ tyryy bişeg).

Zagarain aimagai Ilьxiin somsoveedai Staalinai neremzete arteelei xonişon Namsarai Mynxiin bolbol xoni malaa erxim hainaar xarahanaigaa tylee nege xonioor şagnagdahan baina.

ZURAG DEERE: Nyxer Namsarai Mynxiin şagnal abhan xonioo teberieed baina. *A. Çernoovoi-foto*

Byxesojuuzna xydee azaxuin viistavkada beledxel

Ene zilde bolxoo baigaa Byxesojuuzna xydee azaxuin viistavkiin beledxelde respyyblikiin viistavkiin komiteedai zasedaaniaar, BXAV-iin Buriaad-Mongol ASSR-ei zonaalьna zaalai eksponaaduudai spiisek batalagdaba.

Buriaad-Mongol ASSR-ei zonaalьna zaalda 11 tusagaar tahag baixa, nerelbel:

1. BMASSR-ei baigaaliiin bajaligai tahag—99 eksponaad,
2. Buriaad-Mongoloi yngerhen sagii xaruulhan tahag —18 eksponaad,
3. Rekonsryykciin dyngyydii xaruulnan tahag,—16 eksponaad,
4. Malazalai tahag—50 eksponaad,
5. Urgasiin azalai tahag —56 eksponaad,
6. Agnuuri ba angai azalai tahag—17 eksponaad,
7. Zagaha agnuuriin tahag —74 eksponaad,
8. Kylьtyyriin tahag—38 eksponaad,
9. Azabaidalii xaruulhan tahag —44 eksponaad,
10. Oborooniin tahag—2 eksponaad,
11. Saaşadxi prespektiivoi tahag—1 eksponaad,

Xamta 415 eksponaaduud.

Gadana, malazalai ba urgasiin azalai tahaguudta, urgasiin azaltai 8 kolxoozuudai, malazalai 8 feermenyydei ba nege maşiina-traaktorai staanciin amzaltanuud ba xydelmeriiinь oopeduud bolbol 1937 ba 1938 onuudai tariaanai urgasiin, malazalai zişeete hain produukciin ba tereeniii bolbosoruulgiin eksponaadtaigaar tusagaar steendenyydte sag yrgelze ba smeeneer xaruulagdaxa baina. Myn tereşelen xydee azalai tyryy xynyyd—staxaanovtanai amzaltanuud ba tedenerei xydelmeriiinь oopeduud xaruulagdaxa jym.

Byxesojuuzna xydee azaxuin viistavkada BMASSR-ei zonaalьna zaalai gol xabaadagşadanь gebel:

1. Respyyblikiin viistavkiin komiteed,
2. Gazartariaalangai Arkomaad,
3. Kolxoozuud ba malazalai feermenyyd,
4. Maşiina-traaktorai staancanuud,
5. Xydee, zagahanai ba modonoi azaxuinuudai tyryy xynyyd-staxaanovşad,
6. Gegeerelei Arkomaad,
7. Elyyrii xamagaalxa Arkomaad,
8. Burpyşniine,
9. Burriibtreest,
10. Burmonnackabrigaada,
11. Arxiivno ypravleeni,
12. Iskyystviin xeregei komiteedai ypravleeni,
13. Niutagai udxa şanartai modonoi ypravleeni,
14. Burmongolleestreest,
15. Gosplaan.

Byxesojuuzna xydee azaxuin viistavkiin neegdexe xyrter 5 harahaa ylyyxen yldebe. Viistavkada beledxexe beledxelei talaar Burriibtreest, niutagai udxa şanartai modonoi ypravleeni ba gazartariaalangai Arkoom g. m. xozomdozo jabana.

Respyyblikiin viistavkiin komiteed bolbol Burriibtreestiin otçood sonoshon ba todorxoi eli zaabarinuudii inzeneer Samyyxada ygehenş baibaş haanь, mynee deeree treestenь Moskvaada eksponiirovalza bolxoor negeşji beledxegdehen eksponaadgyi baina.

Inzeneer nyxer Samyyxiin naiduulhan xeregtee ohol nazagai ba xariuusalgagyigeer xandahanhaanь bolzo, zagahanai treestiin eksponaadii mynee Moskvaada elьgeexe sagai jireed baixada, iime boloşogyi baidaltai bolbo geeşe.

Xepxeejev.

BMASSR-ei viistavkoomoi anxaralda

Biçyyr. Xarlanai somonoi Kiirovoi neremzete kolxooz bolbol malazalii ydxexiin xeregte 1937-38 onoi torşo dotor ton jixe amzaltatai baina.

Tus kolxoozdo 1937 ondo malazalai plaanai johoor, 975 tolgoi xoni jamaa abxa baihan aad, 1330 tolgoi boltor ydxeze, plaanaa 134 proceent dyyrgebe. Gadana, eberte malaar 525 tolgoi tugal abxa baigaad, 580 tolgoi abza, 110 proceent plaanaa dyyrgebe.

Malazalai feermenyydii erxilegşed Badmaceren Demberelei Dugar Galsanai gegşed brigaadai dunda malaa erximeer xaraxa zooteexnikiin zaabarinuudii tobşolon oilguuldag baina.

Eeriingee xydelmerieer erxim pokazaatelь xaruulhan erxim staxaanovşadii byxesojuuzna xydee azaxuin viistavkada kandidaad bolgon elьgeexe johotoi. Kiirovoi neremzete kolxoozoi malazalai feermenyydii erxilegşed B-Ceren Demberelei ba Dugar Galsanai gegşedii BXAV-iin kandidaad bolgoxii BMASSR ei viistavkiin komiteedai anxaralda tabigdana.

B. Olzoboin.

Pravleeninь jyynde xeregseedeggyib

Jaruuna. Gyndiin somonoi „KIM“ kolxoozoi dergede xarilsan tuhalalsaxa kaasa bii aad, ynendee jamarş xydelmeri xedeggyi. Ene kaasiin tyryylegşe Miasnikoov gegşe xydelmerieе hainaar tabixiin tylee oroldodoggyi, xarin sag yrgelze arxidaad le, hanaa amarxan jabadag.

Ene kolxoozoi pravleeni bolbol kaasiin xydelmeriiin muu baihii medeze baibaş, xydelmeriinь haizaruulxiin tuxai xytelberi jyynde ygenegyi geeşeb. Tiime bolxodo, somsoveedai zyghee anxaralaa tabiza operatiiv xytelberi ygexe şuxala

T. Ş.

MTS-uudai TRAAKTORNUUDAI, KOMBAINANUUDAI BA XYDEE AZALAI MAŞIINANUUDAI REMOONTII EMXIDXEXE BA FINAANSAAR XANGAXA

SSR Sojuuzai Aradai Komisaarnarai Soveedai togtool

Eneenei urda tee baigaa, traaktornuudai ba kombainanuudai remoontii kapitaalьna, dunda ba baga zergiin remoontnuudta xubaadag jabadal xadaa, tereeneigee xoinohoo narin nigta texniis xaruulga xexe şuxala ysloviiinь bii bolgodoggyi ba maşiina-traaktorno paarkii zigde xydelmeriei bailgaxa jabadalda tuhaldaggyi baigaa.

Mynee jabaza baigaa finaansaar xangaxa sisteeme xadaa gol şuxalanь bolno. Baga zergiin remoontii sag bolzortonь xangadaggyi, zarim MTS-uudai xytelberilegşedii maşiina-traaktorno paarkii ezen bişeer xereglexe jabadalda oruuldag ba zil byride traaktornuudai ba kombainanuudai kapitaalьna remoontii xexe jabadalii deeşelyyldeg baina.

MTS-uudii saaşadanь emxidxelei talaar bexizyylxiin ba maşiina traaktorno paarkanuudii xereglexe jabadalda yndeheerenь xubilalta xexiin intereeste, SSR Sojuuzai Aradai Komisaarnarai Soveedai togtooxonь:

1. Traaktornuudai ba kombainanuudai remoontii gurban zyilde—kapitaalьna, dunda ba baga zergiin remoontodo xubaadag mynee baigaa praaktikii boliuulza, traaktornuud ba kombainanuudai xojor zyilei—baga zergiin ba kapitaalьna remoontii, xarin bişe bişe xydee azaxuin maşiinanuudai—gansa baga zergiin remoont batalxa.

2. Remoontiin xemzee bolbol ynen deeree dyyrgegdehen xydelmerieeree togtoogdodoggyi, mynee baigaa traaktornuudai ba kombainuudai remoontii finaansaar xangaxa zuramii helgexe.

MTS byxenei medelde baga zergiin, kapitaalьna remoontii jabuulxiin tulada yyrgete myngenei foondii baiguulxa, enenь bolbol ygoloovno xariuusalga doro baiza, bişe jyymenyydte xereglegdexegyi, iimehee, sexe zoriuulagdahanaaraa gexe gy, ali baga zergiin remoontiin foondiin zeeri—baga zergiin remoontdo, kapitaalьna remoontiin foondiin zeeri—kapitaalьna remoontdo xereglegdexe johotoi.

3. SSR Sojuuzai Arkomsoveedai togtoomol xemeer, baga zergiin ba kapitaalьna remoontiin myngenei foond bolbol maşiina-traaktorno staancanuudai zoonuudaaraa xehen xydelmeriiin sçoodhoo toolon abtaxaar togtooxo.

4. Remoontiin biydzeedne sçoodhoo baga zergiin ba kapitaalьna remoontiin foondodo zeeriii oruulxadaa, Gosbaankada baihan, MTS-ei tusagaar tekyyşe sçoodto, baga zergiin ba kapitaalьna remoontiin tulada, kolxoozoi pravleeniiin MTS-hee tuşaan abhan xydelmeriiinь aaktiin yndeheer haradaa nege daxin oruulxa.

Baga zergiin ba kapitaalьna remoontiin foondiin talaar baigaa, MTS-ei sçood bolbol biydzeedne zilei hyyleer xaagdaxa johogyi.

5. MTS-ei remoontdo geze oruulhan byxii myngeneinь 5 proceentiin xemeer centralizoovano maneevrene foondo bii bolgoxii, SSSR-ei Gaztarkoomdo duradxaxa.

SSSR-ei Gaztarkoom bolbol gansal SSSR-ei Arkomsoveedai dergedexi ekonoomsoveedai zyбşeelteigeer centralizoovano taban proceentiin foondiin zeeriii traaktorai ba kombainanuudai remoontdo gargaşalxa erxetei.

6. MTS-hee bişe tee kapitaalьna remoont ba myn tereşelen baga zergiin remoont xehen gazarta, MTS-ei maşiina-traaktorno masterskoinuudtai ba remoontno zavooduudtai xehen doogovoroi yndeheer, togtoomol preiskyraant sengeerenь tylegdexe johotoi.

Remoontiin talaar byxii gargaşanь bolbol tabigdahan foondonuudhaa ylyy garxa johogyi. Nege foondohoo nygee foondodo zeeriiin oruulalga xegdeze bolxogyi.

7. Kapitaalьna remoont xadaa xydelmeri xeheneigee zergeer xegdexe johotoi geze togtooxo (byxii xydelmerinyydii tabigdahan ysloovno xaxalalga deere oruulxada): ÇTZ traaktornuud—6500 gektaar, XTZ-STZ traaktornuud—1800 gektaar, „Ynivirsaal“ traaktornuud—1400 gektaar; kombainanuud: „komunaar“— 1300 gektaar, „Staalinec—1700 gektaar talmai xuriaaxadaa remoontdo oruulagdaxa g.z.

8. Traaktornuud, kombainanuud ba bişe xydee azaxuin maşiinanuudii, haadgyi xydelmerilze şadaxaar hain texniis xaruulda bailgagşadii urmaşuulxiin tylee doro dursagdahan johoor şagnal togtooxo:

a) xydee azaxuin xydelmerinyydei dyyrehenei hyyleer, MTS-ei axalagşa mexaanigai xytelberi doro specialiistnuudai xabaadalgatai remoontiin talaar tusxai komiisa bolbol traaktornuud, kombainanuud ba bişeş xydee azaxuin maşiniin texniis abalgii jabuulxa ba tereenei texniis baidaliinь xaran şalgaza yzexe;

b) tedeende togtoogdohon xydelmeriiin plaaniii gyisedxehen ba myn bexizyylegdehen maşiinanuudaa texniis talaar hainaar tuşaahan traktoriistnuud bolbol MTS-hee tere bexizyylegdehen traaktoraigaa baga zergiin remoont deere oruulhan zeeriii ekonoomilohonoigoo dyşen proceentiinь şagnal abna;

c) traaktornuudaigaa xydelmeriiin plaanai gyisedxelii xangahan ba eeriingee brigaadiin traaktornuudii texniis hain baidalda bailgahan traaktorai brigaadiin brigadiir bolbol MTS-hee brigaadiingaa traaktornuudai baga zergiin remoontdo oruulagdahan byxii zeeriii ekonoomilohonoigoo arban proceent ba terenei tuhalagşanь (pomooşnigiinь) doloon proceent abna;

ç) xydee azalai maşiiniin talaar MTS deere xydelmeriiingee byxii plaaniii gyisedxehen mexaanig bolbol xydee azaxuin maşiiniin remoontdo oruulagdahan zeeriii ekonoomilohonoigoo arban proceentii şagnal abna;

d) byxii MTS deere traaktorai xydelmeriiin plaaniii gyisedxehen, MTS-ei axalagşa mexaanig bolbol mynee zilde remoontdo oroxo johotoi traaktornuudai kapitaalьna remoontdo oruulagdahan byxii zeeriii ekonoomilohonoigoo xorin proceentiinь şagnal abna.

9. Axalagşa mexaanigaar tabigdahan traktoriistnuud, brigadiirnuud, xydee azaxuin maşiiniin mexaaniguud ba pomooşniguudii şagnaxa şagnal bolbol MTS-ei direektereer batalagdana. Batalagdahan şagnalnuudainь xojoroinь gurban xubiii, xydee azaxuin zilei dyyrhen udaa ba negeneinь gurban xubiii remoontiin dyyrhenei udaa ygexe.

10. Uridşalan MTS-ei direektereer tabigdahan axalagşa mexaanigta ygtexe şagnalnuud bolbol xizaarai (moziin) gazarai tahag gy mozodo xubaagdaagyi respyyblikiin gazar tariaalangai Arkomaadaar batalagdana. Traaktornuudai ybelei remoontiin dyyrhenei hyylde MTS-ei direekterei tyryylelgeteigeer ba remoonthoo garhan traaktor jamar traaktoroi brigaadta bexizyylegdehen bainab, tere brigaadiin brigadiirai erxebişe xabaadalgatai tusxai komiisiin traaktoroi remoontii tuşaan abhanai hyyleer şagnaliinь ygtexe baina.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşe

V. MOOLOTOV.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai xeregyydii xytelegşe N. PETRYYNIÇEV.

Moskvaa, Kreemlь.
1938 onoi fevraaliiin 11-ei yder.

INDONEEZIDE JAPOONTANAI XOMXOIROL

Japoonoi agresiivna jabuulganuud bolbol Tiixi okeaan deere gazartai derzaavanuudii ulam byri hanaata bolgozo baina. Japoonoi dobtolgiin yrgen plaan dotor Malaisk arxipelaagata, ilangajaa Indoneezide (Gollaandiiin Iindi) jixexen huuri tusagaarlan xaraalagdahan baina.

Mynee, ilangajaa Vostoogto bolzo baigaa dain seregei yjede japoontanai dobtolxo ajuul Indoneezide byril jixe bolzo baina. Indoneezihee hungagdahan, gollaandiiin parlaamentiin deputaad Rystaam Effeendi bolbol xeblelei tyleelegşedtei uulzaza, iigeze medyylhen baina: „Japoonoi xitadii dailan orohon jabadal bolbol gansal Indoneeziiin ajuulgyi baixa jabadalii ajuulda oruulna bişe, myn Indoneezi ba Gollaandiiin xitadtai, ilangajaa Şanxaitai xedeg xudaldaanai xolboodo goritoi soxilto yzyyleed baina. Indoneeziiin xyn zon bygedeereе şaxuu ene dobtolgodo dairagdaad baina. Dain seregei udaarhan jabadal bolbol Indoneeziiin ekonomiis baidalda ba tereenei ajuulgyi baixa baidalda toxiooldohon ajuulii ulam tyrgedxene".

Indoneezi bolbol aralnuudai xeden olon gryypenyydhee byriidehen baina. Gollaandiiin ezemdedeg gol aralnuud gexede: Jaava, Symaatra, Borneogoi zarim, Celebees, Noovo Gvinei gei zarim, Molyyksk aralnuud ba busad Gollaandiiin Iindiiin byxii aralnuudai talmai 790.000 kvadraadna miiilь, xyn zonoinь too 61 milioon bolno.

Indoneezi bolbol kayçyyk, riis, saaxarna troosnig, tamxin, sai ba busad eeksportno kylьtyyrnyydeer bajalig baina. Ene oron bolbol delxein tovaar erjyylgede goritoi huuri ezeldeg ba tereenei nomiaalьna ezed—gollaandiiinxid ba bodoto ezed—aangliiinxidii bajazuulxa istooçnig bolno.

Indoneezi bolbol gazarai bajaligaar bajan baina. Edeen soohoo şuluu nyyrhen (Jaava, Symaatra, Borneo aralnuud deere maltagdadag) ba neefti (Jaava, Borneo Sydaatra, Celebees) ton jixe udxaşanartai baina. Indoneeziiin zilei produukca 1.111 mingan toonno şuluu nyyrhen, 6,082 mingan toonno neefti ba 21.000 toonno oolovo bolxo baina.

Ede byxii bajaliguudta Japoon xomxoirono. Japoon bolbol tedenhee aangliiinxid ba gollaandiiinxidii tyrize Indoneezili „ebei johoor" ezemdeze baina.

1937 onoi tyryyşiin xaxad soo gol gol gyrenyydei eeksport Gollaandiiin Iindide iime baihan baina, gebel: Japoon bolbol Indoneezide 63,1 milioon floriine tovaar abaaşahan (Indoneeziiin byxii iimportiin 27,8 proc,); Gollaandi—38,9 milioon floriine*) (17,1 proc,); AXŞ—21,4 milioon floriine (9,4 proc,); Aangli—16,7 milioon floriine (7,3 proc,); Germaani—18,7 milioon floriine (3,2 proc,) Fraanca—3,1 milioon floriine (1,3 proc.) bolno.

1936 ondo Indoneezidexi Japoonoi eeksport 75,3 miloon floriine, iimport--30,3 m. floriine bolno. 1937 onoi tyryyşiin xaxad soo Indoneezidexi japoonoi eeksport 63,1 milioon floriine iimport—24,4 milioon floriine bolhon baina. Japoon bolbol Indoneeziiin riinogto tekstiilь gargaxa talaar bexixen huuri ezelee. Japoon bolbol ynehee baga dempiiingovo sengei aşaar Indoneeziiin riinoghoo aangliiin ba gollaandiiin tekstiilii gol tyleb tyrizerxihen baina. Indoneezi bolbol Japoonii neefti, oolovo kayçyyk, saaxar g.m. zyilnyydeer xangaxa istooşniguudai negen boloo.

„Ebei johoor nebterelge" gegdedeg jabadal bolbol Gollaandiiin Iindiiin bajalig aralnuudii seregeer ezemden abxa jabadalai exin etaapa myn bolno. Japoonoi seregşedei beledxelei xemzee jabuulganuud eneen tuxai xysed todoor xaruulna.

Xeden olon şpioonuud ba diversaantnuudai otriaaduud Japoonhoo Indoneezi teeşe elьgeegdeze baina. Jixenxidee ede şpioonuud bolbol „nyydelşed" xeberteigeer Indoneeziiin aralnuudta oşodog baina. Ofiçiaalьna medeenei johoor, 1935 ondo 6874 japoon „nyydelşed" Indoneezide huuhan baina Ede „nyydelşedei" too tahaldaagyi urgana. Hainaar tyxieeregdemel motoorno syydnenyydtei japoon „zagahaşad" bolbol Indoneeziiin teritoriaalьna uhan deere gansal zagaha baridag bişe, myn giidrografiis kaartnuudii zoxioodog baina.

Japoonoi razveedka bolbol Indoneeziiin huurin zonoi dundahaa eehediin ageentnuudii elsyylen olono.

Daalьna Vostoogto japoonoi yysxehen dain baildaanai orşom baidal soo Gollaandiiin zasag bolbol Indoneeziiin aralnuudai oboroonii şangadxaxa jabadalda jixexen anxarlaa tabiza baina. Indoneeziiin japoonoi ajuul bolbol gansal Gollaandida bişe, myn Aanglida jixexen treboogo bolood baina.

Gollaandiiin Iindiii Japoonoi ezemdee haa, britaaniiin intereeste jixexen soxilto bolxo baina. Gollaandiiin Iindi bolbol Aavstraaliii Iinditei xolbohon moost bolno: Indoneezi bolbol Angliiin Daalьna-Vostoogdoxi uhan-seregei şuxala baaza bolxo Singapyyzede jixe oiroxon baidag. Gollaandida Indoneeziiin xabaatai baigaa sagta, aangliiinxid bolbol tende ezed zon xebertei baixa baina.

Indoneeziiin jixe startigiis udxaşanarii gansa Loondondo bişe, myn Tokioodo byrin mederdeg.

„Taims" geze Loondonoi konservatiivna gazeeta iigeze bişehen baina: „Indoneezide eeriingee mynge oruulhan, gansal aangliiin kapitaliistnuud bişe, myn Singapyyre ba Avstraali xojoroi xoorondoxi komynikaaciin udxaşanarii jixeer segnegşed byxen eneende hanalaa tabixa baihaniinь elixen baina". Daalьna-Vostoogoi sobiitida Aangli ba Gollaandiin yyrge ali tuxai geze togtoxo zuuraa, „Taims" yrgelzelyylne: „Daalьna-Vostoogdoxi baidalai xursadahantai xamta ede xojor gyrenyyd gansal oroldolgo anxaraltai baina. Ede ulasuudai aliniiş xadaa, tiime oroldosotoigoor ba anxaraltaigaar baiguulag dahan jyymenyydeigee hyidxegdelii zaisuulxiin tulada, eeriingee yyrgii dyyrgexe johotoi".

Udaridaxii konservatiivna gazeetiin ene medyylge bolbol Indoneeziiin sydьbaagai tylee britaaniiin udaridaxii kryygyydei hanaagaa jixe zobonihon jabadalii xaruulna.

(Centraalьna „Praavdahaa" tobşolon abtaba.)

*) 100 floriine—295 tyxerig 91 myngentei adali.

„Ynen" gazeetiin signaalaar

Janvaariiin 22 oi yderei „Ynen" gazeetiin № 19 garhan „Kolxoozoi pravleeniiin gemeer..." gehen materiaalai johoor faaktnuudiinь eiireze, „Leeninei Zam" kolxoozoi pravleeniiinxid bolbol modo zeegşedei ba otologşodoi dunda loodorьlozo jabagşadta kolxoozoi ustaavai johoor xemzee abhan ba somsoveedai ba kolxoozoi pravleeniiin suglaan deere „Leeninei Zam" kolxoozoi baidal tuxai tusagaar asuudal tabiza xelsexe zuuraa, saaşadaa xydelmeriee staxaanovşalan jabuulxa gelsebe geze, Xezengiin somonoi soveed medeesene.

Redaakca.

ZURAG DEERE: Selengiin aimagai Orongiin somonoi aktiivuud SSSR-ei Gaztarkoom nyxer Eejxiin doklaad zybşen xelseze baina. *(A. Çernoovoi foto)*

SELENDYYMIIN MTS GYNZEGII TAHALDALDA

Xabarai tarilgada beledxexe beledxel bolbol Selendyymiin MTS-de (Selenge) tonşji boloşogyi tahaldalda oruulagdahan baina. MTS-ii eeriinь abza xelexe boloo haa iime baidaltai baina.

Myneexen yjede xabarai tarilg in egeel şuxala asuudal bolxo—goriuuçii şileze abxa xereg tonşji teseşegyi baidalda tabigdahan baina. Janvaariin noormo 30 toonno goriuuça baihan aad, mynee yjede enenei araixan 18 toononnь MTS-ei neeftixraniilьşa soo zeegdehen, ylegşe 12 toonno goriuuçanь Ulaan-Ydiin neeftibaaz deere xebteheer zandaa. Enenei gaduur, goriuuça zeelgii johotoi gegşiin tahaldalda tabiza magad, byri ajuulta jabadal baixa jym—ene xadaa goriuuçii jyylxe taaragyi baidag uşar baina. Selendyymiin MTS bolbol janvaariiinga limiitiin goriuuçii jyylze araixan xyrxe taaratai baina. Udaadaxi hara bolxo—baigşa fevraaliiin goriuuçii zeexe bolxodoo gansaşji kilograam goriuuça xexe taara baixagyi. Nege, 30 toonniin cisteerniii Ulaan-Ydehee abaaşaxa johotoi aad, terenee mynee xyrter abaaşaza şadadagyi jym xa. Uşar jyyb gexede nege talahaa abaaşaxa traansport ygei, nygee talahaa MTS-ei direektor nyxer Riaabov ene xeregte hanalaa tabinagyi, yşee „byri şuxala" xeregyydte anxaralaa tabinxai baina.

MTS-ei xydelmeriiin yşee nege ybeşentei gazaranь gexede—ene xadaa kaadr beledxelgede toxiooldohon uşar. Kaadr beledxelge bolbol xeneiş medexeer ton şuxala, ene yderei egeel xariuusalgata zorilgo myn, jyyb gexede „kaadr bygedii şiidxene". MTS-ei dergede traktoriistnuudii beledxexe bogoni bolzoroi kyyrs jabuulagdadag baina. Ene kyyrsede, jirexee baigaa xabarai tarilgada traaktorai ryyliil bariza, xabarai tarilgiin amzaltii, ynder deede urgasiin sydьbaaji şiidxexe kaadrnuud beledxegdexe baihan bolboş, MTS-ei direekciinşji zyghee, myn tere meteşelen kolxoozuudai pravleeninuudaişji zyghee ene şuxala asuudalda boloşogyi xariuusalgagyigeer, xyngeneer xandadag faaktnuud yseen bişe yzegdene. Kyyrsede hurza baigşadai ediee xooliinь dutaaxa, xubsaha xunaraar xangaxagyi faaktnuud baixa jym. Zişeelxede, hajaxan şji Jyreegiin somonoi Staalinai neremzete kolxoozhoo kyyrsede huralsaza baihan kolxooznig, kolxoozhoo edixe xool xylieeze jadaad, amaraltiin urda yder gansaxan yder ger teeşee jabaad jirexii oşohon aad, xeden xonog ygei bolşoo. Xarin meden gexede, Staalin kolxoozoi pravleeni gansa kyrsaantadaa edixe talxiinь olzo ygengyi xeden xonog soo xylieelgeze baigaa. Iime buzagai, işexeer faaktnuud bişe bişe kolxoozuudaarşji yseen bişe.

Ene yjede paarti ba praviitelьstvaar gol şiidxexii asuudal bolgogdozo tabigdahan, tarilgada erxim hainaar beledxexiin tylee socialiis myriisee bolbol Selendyymiin MTS-ei xabaatai kolxoozuudta oroldooş jabuulagdaagyi baina. Eneenhee baga bişe udxa şanartai xydelmeri bolxo, oloniitiin dunda jabuulagdaxa johotoi agitacioono xydelmeri jabuulagdanagyi.

Ede xydelmerinyydii jabuulxiin tula MTS-ei direektor nyxer Riaabov ba tereniii politikon talaar orologşo nyxer Kondratiykoovoi medelde ugaa jixe arga, erxe baidal baibaş eneniii zybeer xeregleze, bejelyylxe şadanagyi. Xeden arbaad komuniistnuud, komsomoolşuud, partiijna bişe aktiviistnuud ba huragşanar, hurgagşanar bolbol dursagdagşa xydelmeri jabuulxada tonşji jixe şadabarita xysen myn baina. Gebeş, ene xysen xereglegdeegyi baiza baina. Eneniii xydelmerişe ergilte deerenь oruulaa haa—xeregyyd duugyi jabaxa baigaa.

Magad, MTS-ei direektor nyxer Riaabov ba tereniii politikon talaar orologşo nyxer Kondratiykoov gegşe, MTS-mnai haja bii bolhon, geegdelgyigeer, dutuugyigeer xydelmerilze şadaxagyi jym geze hanaagaa amaruulza huuza bolxo. Tiime bişe. Iime hanal geeşe buruu. Xediiş şine baibaş haa, Selendyymiin MTS-de hainaar xydelmerilxe arga, erxe baidal dyyren bii. Eneeniii xeregleze, tariilgiin beledxelii byri oiriin ydernyydte hain şanartaigaar dyyrgexe ujalgatai.

D. Lubsanai.

BMASSR-ei ARKOMSOVEEDTA

AIMAGAI XARIUUSALGATA XYDELMERILEGŞEDII BELEDXEXE 6 HARIIN KYYRSE NEEGDEXENЬ

Ene 1938 onoi maartiin 1-hee exilze aimagai xariuusalgata xydelmerilegşedii beledxexe Soveed baiguulaltiin 6 hariin kyyrse tataxa geze BMASSR-ei Arkomsoveed togtool abba. Ene kyyrsede xamta 50 xyn huralsaxa baina.

KINOOXROONIKA BII BOLGOXO TUXAI

BMASSR-ei 15-daxi zilei oido zoriuulhan Buriaad-Mongol ASSR-ei azabaidal tuxai kinooxroonika bii bolgoxii şuxala geze, BMASSR-ei Arkomsoveed togtool abba.

1-DEXI KVARTAALDA ABTAHAN AVTOMAŞIINANUUDAI XUBAARI

BMASSR-ei Arkomsoveed bolbol ene onoi 1-dexi kvartaalda abtahan avtomaşiinanuudii doro dursagdahan organizaacanuudta xubaaxa geze togtool abhan baina gebel; AKS-oi avtobaazada—21 maşiina, Gosplaanda—1, Narkomxoozda—3, Stroitreestede—3, Gorsoveedta—1, Xoito Baigalai aimgyisedkoomdo—1, Burkniiigede—1, Burkinoodo—1 ba BMASSR-ei CGK-ai Azaxuin ypravleenida 1 maşiina g. m. ygtexe bolbo.

DEEDE HURGUULINUUDAI SANIIN MYRIISEE

Fevraaliiin 18-ai amaraltiin yder Ulaan-Ydiin deede hurguulinuud xamta 8 kolektiiv saniin myriiseede garna. Nege komaandiin sostaavta 7 xyn baixa. Eneen soo 4 eregteişyyd 3 exenernyyd baina. Ereşyydei distaansanь —10 kilomeetr, exenerei—3 kilomeetr baina.

XROONIKA

BMASSR-ei Aradai Komiissaarnarai Soveed bolbol Arkomsoveedai xeregyydii xytelegşe Şestakoov gegşii xydelmeriheenь gargaza, Vojeikov gegşii BMASSR-ei Arkomsoveedei xeregyydii xytelegşii orologşo bolgon batalba.

XUDALDAANAI HONINUUD

BURMONTOORG

Burmontoorg bolbol 800 mingan tyxerigei belen xubsaha, 8 3000 tyxerigei gutalnuud, apelьsiin, limoon 5 vagoon, 3 vagoon papiroos, 14 toonno sai, 200 min. tyxerigei galooş, 500 xeheg patifoon ba makaroon, xalbii g.m. hajadaa abxaar xylieeze baina.

GASTORNOOM

Gastornoomoi magaziinuudta xudaldaanda garxaar xylieegdeze baihan zyilnyyd gebel, 12 toonno xuurai kiseelь, 3 vagoon kondiiterai izdieeli, 1 vagoon xuurai fryykt, 1 vagoon naran sesegei toho, 2 toonno azaxuin myile, 1 vagoon saaxar gexe mete hajaar abtaxaar zamda jabana.

Modo zeelgiin plaanai gyisedxelei jabasa tuxai Burmongolleestreestiin medee

1938 onoi fevraaliiin 12.

Leespromxoozuud	Leespromxoozuudai direektornuudai nere	Plaaniinь (Kybomeetreer)	Dyyrgeltenь (Kybomeetreer)	Dyyrgeltenь proceentoor
Çuluutain	Breedis	4000	3086	75,9
Eriiiskiin	Vojevoodov	850	312	3[illegible],7
Xiaagtiin	Myngaalov	amaraltiin yder		
Xandagain	Kyyprin	625	246	39,3
Taalьciin	Ferdmaan	2200	1416	64,3
Baruun-Tarbagatain	Kovalieenko	600	330	55,0
Xoriiin	Boriiisov	5850	3785	64,8
Baigalai	Şelkoovnikov	1130	674	59,6
Xandagaitiin	Teseelьko	2100	820	39,0
Kabaanskiin	Deineeiko	1540	1725	112,0
	XAMTA	18895	12344	65,3

Burmongolleestreestii erxilegşe—Filimoonov.

Plaanovo—ekonomiis seektoroi naçaalьnig—Goolybev.

Xariuusalgata redaaktor R. BIMBAAJEV

KINOO TEAATRNUUDTA

Kinoo „Erdem": GANSAXAN PAARUS JALALZAN BAINA

Kinoo „Progrees": PYGAÇOOV